పోరు నష్టం

సముద్ర మధ్యంలో ఒక దానికి ఒకటి ఎదురుగా రెండు విజన ద్వీపా లున్నాయి. నేడవి దుర్గమా రణ్యాలతోను, క్రూర మృగాలతోను నిండి జన సంచారానికి నోచుకోనివిగా కనిపిస్తూ ఉన్నా, ఒకప్పు డవి నాగరికుల నివాస స్థానాలై సిరి సంపదలతో తులతూగినవే. మహా సముద్రాల మీద ఓడలపైన ప్రయాణం చేసే వాళ్ళు వాటిని గురించి వింతగా చెప్పుకుంటూ ఉంటారు. వాటిపై కాలు మోపితే వాటి దుర్దశ ఏమైనా తమకు కూడా సంక్రమిస్తుందేమో నన్న భయంతో వాటి జోలికి పోను ఎవరూ సాహసించరు. కాని, ఒక నాటి వాటి వైభవాన్ని తలుచుకుని గాఢంగా ఒక్క నిట్టూర్పు విడవకుండా ఉండలేరు.

ఆ నాడు ఆ దీవుల్ని తూర్పు దీవి అనీ, పశ్చిమద్వీపం అనీ అంటూ ఉండేవారు. తూర్పు దీవి కొండలతోనూ, గుట్టలతోనూ నిండి ఉండేది. పశ్చిమ ద్వీపం పైరు పంటలతోనూ, సెలయేళ్లతోనూ నిండి కనులకు విందు చేస్తూ ఉండేది. నైసర్గిక స్థితిని బట్టి తూర్పు దీవిలో వాళ్లు దీర్ఘకాయులు, బలిష్ఠులు అయితే, పడమటి దీవిలో వాళ్ళు సుకుమారులుగా కనిపించేవాళ్ళు.

తూర్పు దీవిలోని కొండల్లో బంగారం, వెండి, ఇనుము మొదలైన లోహాలు, వజ్రాలు విరివిగా దొరికేవి. వాటితో వాళ్ళు రకరకాల వస్తువులు తయారుచేసి పశ్చిమ ద్వీరంలో అమ్మి వాటికి బదులుగా ఆహార పదార్థాలు కొని తీసుకు వెళ్ళేవాళ్ళు. పడమటి దీవిలో వాళ్లు తూర్పు దీవిలో వాళ్ల దగ్గర ఓడలు కొని తమ తీరాల్లో దొరికే పలురకాల చేపల్ని పట్టి వాటిని తూర్పు వాళ్లకు అమ్మేవాళ్లు. పశ్చిమ ద్వీపంలో పండే పత్తిని కొని, దాన్ని తమ దీవిలో గల యంత్రాగారాల్లో అందమైన బట్టలుగా తయారుచేసి వాటితో వ్యాపారం చేసేవాళ్ళు తూర్పు దీవిలో వాళ్ళు. ఈ విధంగా ఇరు ద్వీపవాసులూ పరస్పర సహకారంతో సుఖంగా జీవించేవారు. తూర్పు దీవి పరిశ్రమలతోను, పడమటి దీవి పసిడి పంటలతోను కలకలలాడుతూ ఉండేవి. రెండు ద్వీపాలలో ప్రజలూ ప్రశాంతంగా జీవితాలు గడుపుతూ ఉండేవారు. వాళ్ళు తమ మధ్య ఏ ఒప్పందాలూ ఒడంబడికలూ చేసుకోకపోయినా, తూర్పు దీవిలో వాళ్లకి ఆహారం పశ్చిమ ద్వీపంలో వాళ్ళు సమకూర్చి పెడితే, పడమటి వాళ్లకు కావలసిన బట్టలు, పనిముట్లు, ఆభరణాలు మొదలైనవి తూర్పు దీవుల నుండి వచ్చేవి. ఈ విధంగా వస్తువులను మార్పు చేసుకుంటూ వాళ్లు నిశ్చింతగా కాలం గడిపే వాళ్లు. ఆ రోజుల్లో ఎక్కడ చూసినా ఆనందమే కనిపించేది.

కాని, ఒక రోజున తూర్పు దీవిని ఏలే సింహబలుడు మంత్రులను సమావేశ పరిచి— "పశ్చిమ ద్వీపం వాళ్ళు పాల ధర బాగా పెంచేశారు" అని సాభిప్రాయంగా వాళ్ల వైపు చూశాడు.

అందుకు వాళ్ళు— "నిజమే. కాని, వాళ్ల వాళ్ల ఆవులకు ఏదో జబ్బు చేసిందని చెపుతున్నారు. చాలా ఆవులు ఆ జబ్బుతో చచ్చిపోయాయిట కూడా! అందుకని ధర పెంచితేగాని తమకు కిట్టుబాటు కాదని చెప్పారు" అని వినయంగా విన్నవించుకున్నారు.

"నిజమే కావచ్చు! కాని, అంత ధర ఇచ్చి వాటిని మనం ఎందుకు కొనాలి? అంతకంటె వాళ్ల ద్వీపంలో కొంత భాగాన్ని మనం కొని అక్కడ మనమే ఆవుల్ని పెంచితేసరి. అలాగైతే మనకి లాభంగా ఉంటుంది కూడా" అన్నాడు రాజు.

మంత్రులు ముఖముఖాలు చూసుకున్నారు. అందరికీ ఆ సలహా నచ్చినట్లే ఉంది. కాని, వాళ్లలో ఒకడు లేచి, "వాళ్ళు భూమిని అమ్మడానికి ఒప్పుకోరేమో?" అంటూ నసుగుతూ తన సందేహాన్ని వెలిబుచ్చాడు.

"అయితే, మనం వెళ్లి వాళ్ల భూమిని యుద్ధంలో గెలుచుకుందాం" అన్నాడు ధీమాగా సింహబలుడు.

ఆ రోజు మొదలు తూర్పు దీవిలో యుద్ధ సన్నాహాలు ప్రారంభమయ్యాయి. వాళ్ళు పశ్చిమ ద్వీపం నుండి ఎక్కువగా ఆహార పదార్థాలను దిగుమతి చేసుకొని వాటిని జాగ్రత్త చెయ్యడం మొదలుపెట్టారు. ఈ సంగతు లేమీ తెలియని పశ్చిమ ద్వీప వాసులు తమ వ్యాపారాభివృద్ధికి సంతోషించారు.

యుద్ధానికి కావలసిన సామగ్రి అంతా సమకూర్చిన తరవాత సింహబలుడు పశ్చిమ ద్వీపానికి రాజైన అఘోరనాథుడికి ఉత్తరం వ్రాశాడు.

"నీ ద్వీపంలో కొంత భాగం కొని 'మేము ఆవుల్ని పెంచుదాము' అనుకుంటున్నాం. నీ ద్వీపంలో సగం కొనడానికి ఎంత ధర చెల్లించవలసి ఉంటుందో వెంటనే తెలియజెయ్య వలసింది" అన్నది ఆ ఉత్తరంలోని సారాంశం.

వారం తిరక్కుండా "మా దీవి మీద మీరేమీ ఆశ పెట్టుకో వద్దు. 'దానిని అమ్మాలి' అన్న ఊహ గాని, అవసరం గాని మాకు లేవు" అని జవాబు వచ్చింది పశ్చిమ ద్వీపం నుండి.

దానితో సింహబలుడు మండి పడ్డాడు. వెంటనే మంత్రు లందర్నీ సమావేశ పరిచి — "మనం ఇప్పుడింక యుద్ధానికి బయలుదేరవచ్చు. వాళ్ళు మనకి సగం ద్వీపం అమ్మడానికి ఒప్పుకోలేదు. కనక మనం వాళ్ల పొగరు అణిచి పూర్తి ద్వీపాన్ని గెలుచుకుందాం, పదండి" అంటూ ఉత్తరువు జారీ చేశాడు.

మంత్రులు తమ ఆమోదాన్ని తెలియజేసి, "మనం వాళ్ల రాజుని చంపేద్దాం. ఆ దీవిని కూడా మనమే ఏలుకుందాం" అంటూ వివాదాలు చేశారు. ప్రజలంతా యుద్ధభేరులు మ్రోగిస్తూ పరుగులు పెట్టారు. పెద్ద పెట్టున సైనిక విన్యాసాలు జరిగాయి.

"ఇంక బయలుదేర వచ్చును" అని రాజు ఆజ్ఞ ఇవ్వగానే యోధులందరూ ఓడలపై పశ్చిమ ద్వీపానికి తరలిపోయారు.

తమ తీరానికి వచ్చిన యుద్ధ నౌకల్ని, వాటి నిండా ఉన్న సైన్యాన్ని చూసి పశ్చిమ ద్వీపంలో వాళ్ళు తెల్లబోయారు. యుద్ధాన్ని ప్రకటించకుండా సన్నద్ధులై వచ్చిన వాళ్ల కుచ్చితాన్ని అసహ్యించుకున్నారు. వేగంగా సేనల్ని కూర్చుకుని వాళ్ళు తూర్పు సేనల్ని ఎదిరించి నిలిచారు. ఇరు పక్షాలకు తీవ్రమైన యుద్ధం జరిగింది. పడమటి సేనల్ని ఓడించడం అంత తేలికైన పని కాదని తెలుసుకున్నాడు సింహబలుడు. రోజంతా యుద్ధం జరుగుతూనే ఉంది. వీరులు చాలా మంది నశించి పోయారు.

సాయంకాలం అయింది. యుద్ధాన్ని ఆపారు. పశ్చిమ ద్వీప వాసులు చెల్లాచెదురుగా ఉన్న తమ రాణువను వెంటనే తరలి రమ్మని వర్తమానాలు పంపించి మరునాటి యుద్ధానికి సమాయత్తం చేసుకునే సంరంభంలో ఉన్నారు. తూర్పు సేనలో వచ్చిన నష్టాన్ని చూసిన సింహబలుడు పడమటి దీవిని జయించడం అనుకున్నంత తేలిక కాదని తెలుసుకున్నాడు. ఓటమిని గూర్చిన ఆలోచనలతో తబ్బిబ్బై సేనల్ని ఎక్కువ చెయ్యడానికి— "తూర్పు దీవిలోని మగవాళ్ళు అందరూ వచ్చి సేనలో చేరాలి" అని కబురు పంపాడు.

రెండు రోజుల్లో ఓడల నిండా సేనలు వచ్చి దిగాయి. తూర్పుదీవిలో ఇంక స్త్రీలు, పిల్లలు, ముసలివాళ్ళు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నారు. అసంఖ్యాకంగా ఉన్న తన సేనల్ని చూసి ఇంక జయం తనదేనని సంతోషించాడు సింహబలుడు.

ఆ రోజున యుద్ధం చాలా తీవ్రంగా జరిగింది. ఈ మాటు ఎంత తెగింపుగా యుద్ధం చేసినా, పశ్చిమ ద్వీప వాసులకు ఓటమి తప్పలేదు. ఆ యుద్ధంలో అఘోరనాథుడు వీరమరణాన్ని పొందాడు. తీవ్రమైన గాయాలతో తీసుకొని కొద్ది రోజుల్లో సింహబలుడుకూడా మరణించాడు.

మగవారికి సాయంగా స్త్రీలు కూడా యుద్ధంలో పాల్గొనడంతో పశ్చిమ ద్వీప వాసులలో చాలా తక్కువ మంది మిగిలారు. యుద్ధం కాగానే తూర్పు సేనలు తమ ద్వీపానికి వెళ్లిపోయాయి. వాళ్లలో కూడా చాలా కొద్ది మంది మాత్రమే మిగిలి ఉన్నారు. దానితో విజేతలమన్న సంతోషం వాళ్లు అనుభవించలేక పోయారు.

తూర్పు ద్వీపవాసులు పశ్చిమ ద్వీపం నుండి ఎప్పటిలా ఆహార పదార్థాలు వస్తాయని ఎదురు చూశారు. కాని, యుద్ధం జరగడంతో పశ్చిమ ద్వీపంలోని పొలాలన్నీ సేనల త్రొక్కిడితో నాశనమైపోయాయి. ఆవులను చూసేవారు లేక అనారోగ్యంతో తీసుకొని చచ్చిపోయాయి. దానితో తిండికోసం పశ్చిమ ద్వీపంలోవాళ్లే కటకట పడవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. సేద్యం చెయ్యాలంటే చాలిన జనం లేరు; పశు సంపద లేదు. దున్నే వాళ్ళు లేక ఎన్నో భూములు బీళ్ళుగా మారిపోయాయి.

'హేమసుందరి'

చంద్రయ్యను వదిలించుకుందామని, "నీవు వేటకు వెళ్లి మంచి దుప్పిని కొట్టుకురా. రాత్రికి దానితో విందు భోజనం తయారుచేయించి, వివాహం జరిపిస్తాను" అని చెప్పాడు. చంద్రయ్య అంగీకరించి తన మిత్రులతో బయలుదేరాడు. కాని, రాజు రహస్యంగా తన సేవకులకు చంద్రయ్యను అడవిలో హతమార్చమని చెప్పి ఉన్నందున వాళ్లు చంద్రయ్యపై పడ్డారు. కాని, చంద్రయ్య రెండవ మిత్రుడు అడవిలోని వృక్షాలను పెకలించి అందరినీ చంపివేశాడు. విషయం తెలిసిన రాజు ఇంకా పెద్ద సైన్యాన్ని చంద్రయ్య మీదకు పంపించాడు. కాని, మూడవ మిత్రుడు పెద్దగా గాలి ఊదటం మొదలుపెట్టాడు. సైన్యం ఆ ఎదురుగాలికి తాళలేక చెల్లా చెదరైపోయింది.

ఇక చంద్రయ్యను ఓడించటం చేతకాదనుకున్న రాజు అతన్ని గౌరవంగా ఆహ్వానించి, కూతురు నిచ్చి ఘనంగా వివాహం జరిపించి, రాజ్యంలో అర్ధభాగమూ ఇచ్చి అన్న మాట నిలుపుకున్నాడు. ★

పూర్వం గోదావరి నదీతీరంలో ఒక అగ్రహారం ఉండేది. ఆ అగ్రహారంలో ఒక బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. అతడు మంత్రశాస్త్రంలో చాలా గట్టి వాడు. అయినప్పటికీ, గొప్ప దరిద్రుడు. ప్రతి రోజూ బిచ్చమెత్తుకుంటూ కుటుంబ కాలక్షేపం చేసుకుంటూండేవాడు. ఆ ఊళ్ళోనే కోటీశ్వరుడయిన ఒక వైశ్యుడున్నాడు. పిల్లికి బిచ్చం పెట్టకుండా అమితమయిన వడ్డీలకు అప్పు లిస్తూ ఆ వైశ్యుడు ధనాన్ని పోగు చేస్తున్నాడు. ఇలా ఉండగా ఒకనాడా బ్రాహ్మడికి అర్జెంటుగా పది రూపాయ లవసర మొచ్చాయి. ఇరుగు పొరుగుల నెవళ్ళ నడిగినా లేదన్నారు. చివర కత డా వైశ్యుడి దగ్గరి కొచ్చి, "కావలసిన వడ్డీ ఇస్తాను, పది రూపాయలు అప్పుగా ఇ"మ్మన్నాడు. వైశ్యు డా బ్రాహ్మణ్ణి చూసి, "వడ్డీ కాదు గదా అసలు మాత్రం ను వ్వెలా గియ్యగలవయ్యా" అన్నాడు వెటకారంగా.

"రోజు లెప్పుడూ ఒక్కలాగుండవు. రేపెలా గుంటుందో ఎవ్వళ్ళం చెప్పలేం. నెలలోపున నాకు ధనం కలిగే అవకాశ ముంది, అప్పుడు ఇచ్చి వేస్తాను" అన్నాడు బ్రాహ్మడు వినయంగా. "నీకు ధనం కలగడం, నేను బిచ్చమెత్తుకోవడం—ఈ రెండూ ఈ జన్మలో జరిగేవి కావు. అయినా, ప్రాధేయపడుతున్నావు కాబట్టి ఇస్తున్నా. ఈ పది రూపాయలు సరిగ్గా నెల దినములు పండేసరికి వడ్డీతో సహా ఇచ్చి వేయాలి. నెలకు ఒక రోజు దాటినా నా డబ్బు నా కిచ్చివేసి పది రోజులు నా పొలంలో పని చెయ్యాలి. అలా గిష్టమయితే పట్టుకెళ్ళు" అన్నాడు వైశ్యుడు.

బ్రాహ్మడు గత్యంతరం లేక వైశ్యుడి షరతుల కంగీకరించి డబ్బు పట్టుకెళ్ళాడు. మరో నాలుగు రోజులు గడిచేసరికి వైశ్యుడి పెళ్ళాన్ని ఒక భూత మావహించింది. అది ఆమెను నానా హింసలూ పెడుతూ ఇంట్లో ఉన్న విలువగల వస్తువుల నన్నింటినీ పాడు చేయడం ప్రారంభించింది. వైశ్యుడు భయపడి ఈ సంగతి నలుగురి చెవినీ వేశాడు. వాళ్ళు ఆ భూతాన్ని

ఈ పరిస్థితుల్లో వాళ్ళు తూర్పు దీవికి ఏం పంపగలరు?

పైరు చేసుకొన్న ఆహార పదార్థాలు చెల్లిపోగానే తూర్పు దీవిలోని జనం వస్తులు పడవలసిన స్థితి వచ్చింది. చివరకు వాళ్ళు పశ్చిమ ద్వీపం పోయి అక్కడ తామే ఆహార ధాన్యాలు పండించాలి అన్న నిశ్చయానికి వచ్చారు.

పశ్చిమ ద్వీపంలో ప్రవేశించిన తూర్పు దీవి వాళ్ళు అక్కడ మిగిలి ఉన్న కొద్దిమందిని చంపి వాళ్ళ భూమిని, పశు సంపదను దోచుకొన్నారు. కాని, వాళ్ళకి వ్యవసాయ పద్ధతులుగాని, పశు పోషణను గురించిన మెళకువలు గాని ఏమీ తెలియకపోవడంతో మిగిలి ఉన్న కొది గోవులూ కూడా ఒక్కొక్కటిగా అన్నీ చచ్చిపోయాయి. పచ్చటి పైరులతో ముచ్చటగా ఉండే పడమటి దీవి క్రమంగా పాడయిపోయింది. తూర్పు ద్వీప వాసులు తమ తప్పు తెలుసుకొనేసరికి కాలం మించి పోయింది.

క్రమంగా వాళ్ళు తిండి లేక రోగాల పాలై నశించి పోయారు. కొంత కాలం గడిచేసరికి ఆ దీవులలో మానవ జాతి నామరూపాలు లేకుండా తుడిచిపెట్టుకు పోయింది. ★

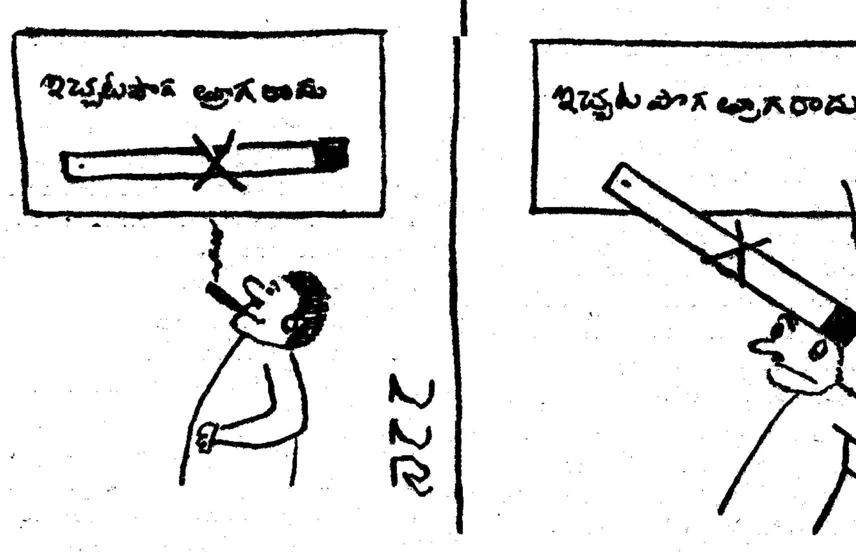

ముత్యాల సరం

తా నప్పిచ్చిన బ్రాహ్మడు పోగొట్టగలడనీ, అతడు మంత్ర శాస్త్రంలో చాలా దిట్ట అనీ చెప్పారు.

వెంటనే వైశ్యుడు బ్రాహ్మ డింటికి వచ్చి తన భార్యకు భూత మావహించిందనీ, దానిని బాగుచేస్తే తన కివ్వవలసిన పది రూపాయలకు వడ్డీ ప్రతిఫలంగా

భైరి సత్యనారాయణ

చూసుకొమ్మనీ చెప్పాడు. ఆ మాటను విన్న బ్రాహ్మడు మనసులోనే మండిపడి, "అయ్యా, ఆ భూతం అంత స్వల్పంగా పోయేది కాదు. అది దరిద్రపు భూతం, దానికి పదివేల రూపాయలిస్తే గాని పోదు" అన్నాడు. పదివే లనేసరికి వైశ్యుడికి ప్రాణాలు పైకి పోయాయి. అయినా, భార్య గనుక తప్పనిసరిగా "అలాగే ఇచ్చుకుంటాను, వచ్చి బాగు చేయండి" అన్నాడు. బ్రాహ్మడు లేచి నిలబడి వైశ్యుడితో, "నువ్వు నా కప్పిచ్చిన పది రూపాయలు, దాని వడ్డీ అందులో తీసుకొని మిగిలిన డబ్బు నా కిచ్చేయి. నే నిప్పుడు భూతాన్ని వంపించేసినా అది మళ్ళీ రేపు వచ్చి నిన్ను పట్టుకోవచ్చు. అలా జరగకుండా ఉండాలి అంటే, నేను రోజూ బిచ్చమెత్తుకునే చెంబు పట్టుకుని పది రోజులు వరసగా బిచ్చమెత్తి ఆ వచ్చిన బియ్యం నా ఇంట్లో పొయ్యాలి. అలా గిష్టమైతేనే వస్తాను" అన్నాడు.

వైశ్యుడు మనస్సులో ఏడుస్తూ బ్రాహ్మడి షరతుల కొప్పుకుని అతణ్ణి ఇంటికి తీసుకెళ్ళి భార్య నావహించిన భూతాన్ని వదలగొట్టుకున్నాడు.

తరవాత పది రోజులపాటు బ్రాహ్మడు బిచ్చమెత్తుకునే చెంబు పట్టుకుని బిచ్చమెత్తి బియ్యం బ్రాహ్మడి కిచ్చుకున్నాడు.

"గర్వించువారికి ఘనత రా దెప్పుడు
సర్వంబు పరులకు సర్వంబు జెలుచు."

పూర్వమొక ఊళ్ళో రంగయ్య, కిష్టయ్య అని ఇద్దరు స్నేహితులు ఉండేవారు. రంగయ్య మంచివాడు. కిష్టయ్య మాత్రం కొంటెవాడు. ఒకనాడు వాళ్ళిద్దరూ ఆ ఊరి చివర గల రాజాగారి పువ్వుల తోటవైపు వెళ్ళారు. ఆ తోటలో పూలచెట్లతోపాటు కొన్ని జామచెట్లుకూడా ఉన్నాయి. ఆ జామచెట్లనిండా పండ్లు గుత్తులు గుత్తులుగా వేలాడుతున్నాయి.

ఆ పండ్లను చూసిన కిష్టయ్య రంగయ్యతో "ఆ పండ్లు కొంచెం కోసుకుందామా?" అన్నాడు. "తప్పు తప్పు. ఈ తోట రాజాగారిది, ఎవళ్ళయినా చూస్తే కొంప మునుగుతుంది" అన్నాడు రంగయ్య. "పరవాలేదులేవోయ్, నే నున్నాను నీ కెందు" కంటూ బలవంతంగా రంగయ్యను తోటలోనికి లాక్కెళ్ళాడు కిష్టయ్య.

కిష్టయ్య చెట్టెక్కి పళ్ళు కోసి కిందపడేస్తూ "అవిజాగ్రత్తగానీ జేబులోదాచు" అన్నాడు రంగయ్యతో. రంగయ్య భయపడుతూ నాలుగు వైపులా చూసి పళ్ళను జేబులో పెట్టాడు. కిష్టయ్య చెట్టు దిగి రంగయ్యతో కలిసి తోటలోనుంచి బయటికి వస్తూండగా తోటమాలి ఆ ఇద్దర్నీ పట్టుకున్నాడు. కిష్టయ్య ధైర్యంగా ఉన్నా, రంగయ్య మాత్రం భయపడుతున్నాడు.

"ఏయ్, తోటలో పళ్ళు దొంగతనం చేశారా?" అన్నాడు తోటమాలి. "అబ్బే, మేమేం చెయ్యలేదు, కావలిస్తే చూసుకో" అన్నాడు కిష్టయ్య. తోటమాలి కిష్టయ్య జేబులు తనిఖీ చేసి తరవాత రంగయ్య జేబులు చూసేసరికి వాడి జేబులో పళ్ళు దొరికాయి.

రంగయ్య పళ్ళు దొంగతనం చేశాడని పళ్ళతో సహా రంగయ్యను రాజాగారి ఎదుటపెట్టాడు తోటమాలి.

రంగయ్య చిన్ని పళ్ళు దొంగిలించాడో అన్ని కొరడా దెబ్బలు కొట్టమని తోటమాలికి ఆజ్ఞాపించాడు రాజు.

"దుష్టుల స్నేహంబు దోషగు చేకూర్చి
కష్టాల కదియేను కారణంబగును." ★